

Σε παλαιότερο ανθολόγιο του μαθήματος της λογοτεχνίας υπάρχει ένα κείμενο για τον
Ευρώτα.

Αξίζει να το διαβάσουμε, για να δούμε πώς περιγράφεται το ποτάμι. Αναγνωρίζετε,
άραγε, στοιχεία ή τοπωνύμια που εξακολουθούν να υφίστανται ή να χρησιμοποιούνται
σήμερα; Αξίζει, επίσης, να προσέξετε την ορθογραφία εκείνης της εποχής με τη χρήση
του πολυτονικού και της υποτακτικής.
Καλή μας περιήγηση στο παρελθόν!

I.K.

29. Ο ΕΥΡΩΤΑΣ

“Όπως στην εποχή τῆς θεογέννητης Ἑλένης, κυλάει τὰ ρεύματα του
ὁ Εὐρώτας στοὺς ἔνδοξους κάμπους τῆς Σπάρτης. Καὶ στὸ τραγούδι τῶν
νερῶν του, ποὺ ἀπόβαθα ζοῦν οἱ ἀρχαῖοι θρυλοί, δοξάζει τὴν ὁμορφιὰ τῆς
νέας ζωῆς.

Θεριεύουν στὶς ἀκροπαταμιές του καὶ ὑψώνονται στὸν οὐρανὸ
λαμπαδωτές καὶ λυγρόκορμες οἱ λεῦκες, νυφοῦλες τῶν νερῶν. Δάση
ἀπὸ καλάμια πυκνὰ καὶ ἀροδάφνες βαθυπράσινες φουντώνουν παντοῦ
καὶ ἀκολουθοῦν τὸ δρόμο του ὡς τὴ θάλασσα κάτω.

Δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὴν κοίτη του, ὅπως ἀκολουθεῖ τὴν κοιλάδα
καὶ κατεβαίνει, κοπάδια χωριουδάκια ὁμορφα ἀπλώνονται, ποὺ πολλὲς
φορὲς στὶς μεγάλες του πλημμύρες τὰ πελαγώνει.

Ἀπὸ τὶς πηγές του, ψηλὰ ἀπὸ τὸ Χελμὸν ἐπάνω καὶ τὰ Ἄρκαδικὰ
βουνά, ὡς κάτω στὶς ἐκβολές του, ἀνάμεσα στὰ χωριὰ Δουραλῆ καὶ
Λεῖμονα - τὰ πιὸ τραγικὰ θύματά του - δυὸ μόνο μεγάλες σιδερογέφυρες
ἀλυσοδένουν τὴν ἀκράτητη ὄρμη καὶ τὴν τρομαχτικὴ μανία τοῦ στοι-
χειωμένου Εὐρώτα τὸ χειμῶνα.

Ἄδοξο καὶ ταπεινὸ στὴν ἀρχὴ ποταμάκι, μέσα στὴν κατάσκευη
ἐπάνω στὴν λαγκαδιὰ κοίτη του, ὅσο ροβολάει* τὸν κατήφορο, τόσο
περισσότερα ξεροπόταμα δέχεται βουρκωμένα καὶ εὐλάκια ἄπειρα
ρουφάει ἀπὸ τὶς ἀτέλειωτες ρεμματιές τοῦ Πάρνωνος καὶ τοῦ Ταῦγε-
του.

“Όταν στῆς βαρυχειμωνιᾶς τὶς θολές ἡμέρες ὀρμαίνει ἀνταριασμένος
καὶ κατεβαίνει στοὺς κάμπους ἀγριεμένος ὁ Νεροδράκοντας, ἕνας τρόμος
καὶ μιὰ φοβέρα ἀπλώνεται στὴν κοιλάδα τῆς Λακεδαίμονος, πέρα
πρόσπερα.

Βαρὺ καὶ ἀδιάκοπο ἀντιλαλεῖ τὸ ρέκασμα* τοῦ ποταμοῦ. Τρομερὴ ἢ
κατεβασιά του γιομίζει φουσκωμένη ὅλη τὴ διάπλατη κοίτη του. Μαυρό-
θολη κυματίζει ἄγρια ἢ πλημμύρα, ὁλόενα παραδέρνει κι ἐξογκώνεται.

Χυμάει στὶς ἀκροποταμιές, ἀνεβαίνει στὰ γυροπόταμα, χτυπιέ-
ται στὰ βράχια, ξερριζώνει θεόρατα δέντρα, σέρνει λιθάρια ριζιμιά*,
ξεχειλάει στὰ σπαρτά, πηδάει στ' ἀμπέλια. Τρυγάει καὶ θερίζει,
νοικοκύρης ἀκάλεστος, χωρὶς νὰ ὀργώσῃ καὶ χωρὶς νὰ σπεῖρη ποτέ του
ὁ Νεροδράκοντας.

Βογγάει καὶ τρικυμίζει ἀσώπαστα τῆς Σπάρτης ὁ νεροποντισμένος
κάμπος. Δυναμώνει ὁ βοριάς καὶ βράζει ἀπειλητικὴ ἢ πλημμύρα γῦρο
ἀπὸ τὰ χωριά, ποὺ κατεβασμένα χαμηλὰ στοὺς κάμπους γειτονεύουν μὲ
τὸν ἀγριεμένον τὸν Εὐρώτα, καὶ καμμιά ἀνθρώπινη δύναμι δὲν εἶναι

ίκανή νὰ σταματήση τὴν τρομερὰν ὀρμή του.

Ἔτσι ἀνεμπόδιστος, ὅταν ξεχειλάη, χύνεται ἀκράτητος μέσα στὰ καμπίσια τὰ χωριά. Καταπατάει τὰ χωράφια τους καὶ τὰ λειβάδια τους, καταλεῖ τὰ μαντριά, συνεπαίρνει τὶς καλύβες, ἀνασκάφει τὰ χαμόσπιτα.

Καὶ μέσα ἀπὸ τὸ κοσμογονικὸ γιγαντοπάλοιμα ὑγρῶν καὶ στερεῶν στοιχείων, τὸ ἄγριο ρέκασμα τῆς πλημμύρας - δαιμονικὴ συμφωνία ἀπ' ὅλους τοὺς γόους καὶ τοὺς βρόντους μιᾶς καταστροφῆς σκορπάει τὸν τρόπο καὶ τὴ φρίκη σ' ὅλη τὴν πανέμορφη κοιλάδα τῆς Λακεδαίμονος.

«Σπάρτη - Μυστράς», σελ. 38-40 Κωνσταντῖνος Πασαγιάννης

ΠΑΣΣΑΓΙΑΝΝΗΣ ΚΩΣΤΑΣ - Ἐγεννήθη τὸ 1872 εἰς Ἀνδροῦσαν Μεσσηνίας, καταγόμενος ἐκ Μάνης καὶ ἀπέθανε τὸ 1933. Λογογράφος. Ἐξέδωκε τὰ ἔργα «τὰ πρῶτα παραμύθια», «Μοσκιές», ἠθογραφικὰ Μανιάτικα διηγήματα, «Ἀττικοὶ περίπατοι», «Σπάρτη Μυστράς», «Μανιάτικα μοιρολόγια».

Ἀπὸ τα *Νεοελληνικὰ Αναγνώσματα τῆς Β' Γυμνασίου*, Ὁργανισμὸς Ἐκδόσεων Σχολικῶν Βιβλίων. Ἀθήνα 1957, 245-6 (των Σ. Σπεράντσα, Σ. Δουφεξή, Λ. Βρανούση, Β. Σφυρόερα, Θ. Μακρόπουλου καὶ Κ. Ρωμαίου). *Βλ. Ψηφιακὸ Σχολεῖο:*

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/document/file.php/DSGL105/%CE%A0%CF%81%CE%BF%CE%B7%CE%B3%CE%BF%CF%8D%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B1%20%CE%A3%CF%87%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AC%20%CE%92%CE%B9%CE%B2%CE%BB%CE%AF%CE%B1/book194%20%28%CE%9D%CE%95%CE%9F%CE%95%CE%9B%CE%9B%CE%97%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%91%20%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%93%CE%9D%CE%A9%CE%A3%CE%9C%CE%91%CE%A4%CE%91%29.pdf>